

„ალიზრნეს დემოკრატი და ერმან იზრასა ცუდი მღვდელთა მიმართ და წარუხ-
გნეს მათ მამული მონასტერთანი—და უკრბენ მოძღვარნი ერთად, განსკოტად
ახაურთა და განგდებთ უღელთა დემოკრატიისათა,

№
36

1920 წ.

აგვისტოს 1

ხოლო რომელი დამკვიდრებულ არს ზეცად ვცინოდა მათ და უფალმან შვარ-
ცხვინა ივინი“ (ფსალმუნი დავითისა).

თავის მამიებელნი,

მოკრძალებით უძღვნის ავტორი ამ პატარა წერილს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარეს.

სხვათა წაბაძულობით, სოფელში ყვავის ბუდე მ გაქალაქება გადასწყვეტა.

ათი სახლი, სამი ვიწრო ორღობე, ერთი პატარა ღლე და სამოცი სული მცხოვრები, თითქმის ყველაფერი ეს, ახლანდელი ქალაქისათვის აუ კილებელი ატრიბუტი მხათ იყო, არ ჰყავდათ მხოლოდ ქალაქის თავი!

შეიკრიბენ ყვავის-ბუდის მოქალაქენი ერთ მშვენიერ დილას და აირჩიეს დეპუტაცია ერთი კაცისაგან ქალაქის თავის საძებრათ.

— წადი, მოვლენ საქართელო კიღით კიდრდე, და გინდა არ გინდა ქალაქის თავი მოგვიყვანე!

უთხრეს ყვავის ბუდელებმა დეპუტაციას, უშოვნეს მას გზის ფული და გაისტუმრეს.

ყვავის ბუდელი დეპუტაცია გზას გაუღდა. ბევრი იარა, თუ ცოცა იარა შეხვდა მეორე მგზავრს.

— გამარჯობა მშობილო შენი!

უთხრა ყვავის ბუდელებმა ახლად შეხვედრილს.

— ღმერთმა გაგიმარჯოს ამხანაგო! მიუფო უცნობმა.

— ქალაქის თავი საით იშოვება, იქნებ მიმასწავლო ჩემო კარგო, ძლიერ გვეჭირია ყვავის ბუდისათვის.

— მეც ქალაქის თავს ვეძებ, ბატონო ჩემო! ჩვენს ქალაქ ოზურგეთს ჰყავდა მშვენიერი თავი, მაგრამ აგერ ერთი წელიწადია სადღაც ვაგვებნა.

— მაშ ერთი გზა გვეჭონია, კეთილი იყოს შენი გაცნობა.

— აგრეთვე შენი! მიუფო ოზურგეთელმა.

ოზურგეთელი და ყვავის ბუდელი გზას გაუღდენ. ბევრი იარეს, თუ ცოტა იარეს, შემოეყარათ წინ ახალი მგზავრი.

— გამარჯობა შენი ამხანაგო.

— გაგიმარჯოს.

— ქალაქის თავი ხომ არ გვეულებო ყვავის ბუდისათვის?

შეეკითხა ყვავის ბუდელი.

— არა მეგობარო. ჩვენმა ქალაქმა, ლანჩხუთმა მძლივ ძლიობით იშოვა ერთი თავი, მაგრამ აგერ წელიწადზე მეტია აღარ გვინახეს. გამაგზავნეს საძებრად.

— ერთი გზა გვეჭონია, კეთილი იყოს თქვენი გაცნობა.

ყვავისბუდელი, ოზურგეთელი და ლანჩხუთელი მეგობრული მუსაითით გზას გაუღდენ. ბევრი იარეს, თუ ცოტა იარეს მიადგენ ერთ ტბას. ტბის პირად ვიღაც კაცი ფარნით დადიოდა, ბუჩქის ძირებს სინჯავდა:

— გამარჯობა შენი მოქალაქეც.

— გაგიმარჯოთ!

— ამ თქვენს კუთხეში ერთი ქალაქის თავი ხომ არ გვეულებათ ჩვენი სოფლის ყვავისბუდისათვის?

— აბა რასა ბრძანებ შენი ქირიმე, ჩვენი ქალაქი ფოთი თითონ უთავოდ არის აგერ რამდენი ხანია. მშვენიერი თავი გყავდა, მაგრამ სადღაც დაგვეკარგა.

— მაშ შენც ჩვენი მგზავრი ყოფილხარ, კეთილი იყოს შენი გაცნობა.

ყვავისბუდელი, ოზურგეთელი, ლანჩხუთელი და ფოთელი მხიარული მასლაათით გზას გაუღდენ.

ბევრი იარეს, თუ ცოტა იარეს, წინ ჩოხიანი მოხუცი შემოეყარათ.

— გამარჯობა შენი მოხუცო!

— გაგიმარჯოთ ახალგაზრდებო!

— საიდან მოდიხარ მეგობარო.

— ზუგდიდიდან თქვენი ქარიმე.

— სამეგრელოში იქნებ ერთი ქალაქის თავი გყავთ ზედმეტი, ყვავისბუდისათვის გვეჭირის.

— დაგვიცინით თუ რას ინებებთ, ბატონო ჩემო! მე თითონ ორი ქალაქის დავალება მაქვს ზუგდიდისა და სენაკის, საღვ იმათი თავები ვიპოვო და ჩამოუყვანო!

— მაშ ერთი გზა გვეჭონია, კეთილი იყოს ჩვენი შეხვედრა.

ყვავისბუდელი, ოზურგეთელი, ლანჩხუთელი, ფოთელი, ზუგდიდელი და სენაკელი ნელის ნაბიჯით გზას გაუღდენ.

ბევრი იარეს, თუ ცოტა იარეს წინ ორი ქაბუკი შემოეყარათ.

— საით გიჭირავთ გზა მეგობრებო? შეეკითხა ზუგდიდელი.

— თითონაც კარგათ არ ვიცით, მიძიმ დავალება ვიკისრეთ. მე მონდობილი მაქვს აღმოვაჩინო ხონის ქალაქის თავი, რომელიც თითქმის ექვსი თვეა დაკარგულია, ხოლო ეს ყმაწვილი სამტრედიის ქალაქის თავს ადემებს.

— თქვენც ჩვენს დღეში ჰყოფილხართ, შენი შნა ლანჩხუთელია. — ჩვენც ჩვენ ჩვენ ქალაქის თავებს ვეძებთ, ხალხმა დაგვაძალა.

ყვავისბუდელი, ოზურგეთელი, ლანჩხუთელი, ფოთელი, ზუგდიდელი, სენაკელი, სამტრედიელი და ხონელი ნელის ლღინით გზას გაუღდენ.

გველეთის შინდორზე მათ უცხო მგზავრი შემოეყარათ.

— გამარჯობა ჩამულიშვილო?

— გაგიმარჯოს.

— საიდან მობრძანდებით?

— ქუთაისიდან.

— კეთილი იყოს შენი შეხვედრა. ქუთაისი დიდი ქალაქია, იქნებ გვეულებათ ერთი თავი ახლად გაქალაქებულ ყვავისბუდისათვის?

მუდარით მიმართა ყვავისბუდედ.

— სხვისი ჭირი, ღობეს ჩხირი! აღბათ თქვენ მხიარულ გუნებაზედა ხართ შეგობრებო, მე კი ქან-ცი გამომელია. მე შეიდე თვეა დავეძებ ჩვენი დედა ქალაქის თავს. იმერეთის თითქმის ყველა ქალაქები მოვიარე, მაგრამ ვერსად ვიპოვე. ახლა აღმოსავლეთით მინდა წავიდე. სად იშოვნი ჩემო კარგო ქალაქის თავს ძლიერ ცულ დროს გამოგიწყიათ გაქალაქების საქმე.

— ვისაც შეეხვლით გაუმარჯოს, გაუმარჯოს, გაუმარჯოს დასძახეს ერთხმად შეგობრებმა და ქუთაისელთან ერთად გზას გაუდგენ.

სულ მალე მათ შემოუერთდა რაჭველი გლეხი, რომელიც გაბნეულ ონის ქალაქის თავს ეძებდა; მერმე, მათ მიემატა ზესტაფონელი ვაჭარი და ქიათურელი შავი ქვის მწარმოებელი, რომელიც სათანადო თავებს ეძებდენ. უკანასკნელ ქალაქს, (ქიათურას) ერთი თავი სრულიად დაჰკარგოდა უგზო უკვლოდ, ხოლო მეორე აგერ მესამე თვეა არსად სჩანდა და ქალაქი საგონებელში იყო ჩავარდნილი.

როდესაც შეგობრები ქ. გორში ჩამოვიდნენ, მათი ყურადღება გორის ნანგრევებზე მიიპყრო. ოთხი კაცი თავგამოდებით სთხრიდა ნანგრევებს და რაღაცას გაფაციცებით ეძებდა.

— გამარჯვება თქვენი ამხანაგებო? მიმართა ოზურგეთელმა.

— ვაგიმარჯოს შენი ჭირიმე.

— რას ეძებთ ამხანაგებო მაგ ნანგრევებში?

— თავებს შენი კვსესამე. მე სურამის თავს ვეძებ, აი ის ბიჭი ხაშურისას, ეს ვაჭი დუშეთისას და აი ის მოხუცი ვგონებ თითონ გორისას. რამდენი ნანგრევი გადაეთხარეთ და არაფერი გამოვიდა.

— თქვენც ჩვენს დღეში ყოფილხართ, ამხანაგებო, წამოდით საცა ჩვენ ვივლით თქვენც იქ იარეთ, თუ ვიპოვეთ სადმე ხომ კარგი, თუ არა და ჯანაბას მათი თავი.

ყვავისბუდელო, ოზურგეთელი, ლანჩხუთელი, ფოთელი, ზუგდიდელი, სენაკელი, ხონელი, სამტრედიელი, ონელი ქუთაისელი, ზესტაფონელი, ქიათურელი, გორელი სურამელი და ხაშურელი უკვე მწყურათ დარაზმული მცხეთისაკენ დაეშვენ.

ავჭალაში მათ ოთხი კაცი კიდევ შემოემატა. ესენი იყვნენ: თიანელი, დუშელი თელაველი და სიღნაღელი, რომელთაც მოევლოთ შიგნითა, და გარე კახეთი თავისი თავები კი ვერსად ეპოვნათ. მათმა შეხვედრამ დიდი სიხარული და აღფრთოვანება გამოიწვია.

— გაუმარჯოს ვაერთიანებულ საქართველოს! დასძახა ქუთაისელმა და საერთო ვაშამ შეანძრია ავჭალის მიღამო.

თავის მაძიებელთა რაზმი უკვე საგრძნობ ძალას წარმოადგენდა. ისინი დაეწყვენ მწყრივებათ და ოფილისისაკენ გამოემართნ.

ავჭალის მახლობლათ, მტკვრის პირად თურმე ეშმაკი თევზაობდა. თავის მაძიებელთა რაზმი გარს შემოერტყა და დაატყვევა იგი.

— რას მერჩით, რა დამიშავებია! გამიშვით... შეგვედრა მათ ეშმაკი.

— შენ აღბათ გადაცემული ოზურგეთის თავი ხარ!

— არა ლანჩხუთის!

— არა, ფოთის!

— ზუგდიდის!

— ქუთაისის!

— სიღნაღის!

— გორის!

— არა ბატონებო, არას დროს! ღმერთმა დამიფაროს! მე ეშმაკი ვარ, ეშმაკი!

— აჰა, კიდევ უკეთესი! აღბათ შენ გეცოდინება სად იმალებიან ქალაქის თავები.

— არ... კი...

— სთქვი გამოტყდი!

— ვიტყვი თუ არ გამამხელთ! თუ შემიტყვეს მოაქვლავენ. ნუ ჩადგებით ჩემი ცოლშვილის ცოდვაში.

— სთქვი მეგობარო, კერავინ გაიგებს!

— მაშ კარგი. ყური დამიგდეთ.

ყველანი სმენათ გადაიქცენ, ხოლო ეშმაკმა დაიწყია:

— მთელი საქართველოს ქალაქის თავები, მეგობრებო, წელიწად ნახევარზე მეტია თფილისში არიან გამაგრებული. დღითი რესტორანებში დანიან და იქ თათბირებენ, ღამით კი არ ვიცო სად იკრიბებიან. მათი იქიდან გამორეკა მეტის-მეტათ ძნელი და სახიფათო საქმეა. აჩქარება არ ვარგა. გამაგრებული არიან ქალაქთა კავშირში. ჩემის აზრით თქვენ უნდა შემოერტყათ ქალაქს ყოველი მხრიდან, მოულოდნელათ შეიჭრათ შიგ და შეიპყროთ დეზერტირი თავები. სხვაფრივ საქმე გავიქიანურდებით.

ეშმაკი გაჩუმდა და ჯარშიაც მდუმარება ჩამოვარდა. ისე ადვილი არ გამოდგა საქმე, როგორც ეს პროვინციელებს ეგონათ. ამას ზედ დაერთო მეორე არა სასიამოვნო ამბავი.

— მეტივემ, რომელიც ეს ეს არის თფილისიდან ავჭალაში ტივით ჩამოვიდა, შემდეგი ცნობა მოიტანა:

— გუშინ მთელი თფილისი ფეხზე იდგა. კონტრ რაზვედას გაეგო, რომ თფილისის ირავლივ რაღაც საეჭვო მოძრაობა ხდებდა. შეიარაღებული რაზმები გარს ერტყმიან ქალაქს და თავდასხმას აპირებნო. ვალიკო ჯუღელმა უკვე მოახდინა გვარდიის რეზერვის მობილიზაცია. ჯარიც ფეხზე დგას, მოქალაქენიც. ადგილობრივ მომწყვედელმა ქალაქის თავებმა ცალკე პოლიცი შეადგინეს და საბრძოლველათ ემზადებიან!

ამ ცნობამ დიდი სენსაცია მოახდინა თითქმის პანიკაც გამოიწვია, მაგრამ სიტყვა ეშმაკმა ითხოვა და სთქვა:

— ამხანაგებო! გულგასატები აქ არაფერია, ვალოკო გულებს მე კარგათ ვიცნობ. უბრალოთ სისხლის დაღერა იმას არ უყვარს. ის ეცდება საქმე მოლაპარაკებით გადასწყვიტოს, მშვიდობიანათ, საპირო იქნება თქვენი მხრით ცოტა კომპრომისი, დათმობა. ვისი დათმობა შეგიძლიათ.

— მე ვერ დავთმობ ჩვენს თავსო! წარშოსთქვა ოზურგეთელმა

- ვერც მე!
- ვერც მე!
- ვერც მე!

გაისმა ყოველ მხრივ. ან თავი, ან სიკვდილი! ხალხი უთავოთ არ მიგვიღებს.

— მაშ ავირჩიოთ დელეგაცია მთავრობას თავმჯდომარესთან—განაგრძო ეშმაკმა— ძლიერ გულშემატკივარი კაცია. მე მგონია შევა თქვენს მდგომარეობაში და თქვენ—თქვენს თავებს დაგიბრუნებს.

— ავირჩიოთ, ავირჩიოთ! გაისმა ირგვლივ, დასახელებთ ბატონო კანდიდატი.

— ეშმაკი, ეშმაკი, ეშმაკი.

კენკის ყრით დელეგაციით ერთხმით არჩეულ იქნა ბატონი ეშმაკი, რომელიც საგანგებო რიგით გამეზავრა ბორჯომს და იქიდან წავა აბასთუმანს მთავრობის თავმჯდომარესთან მოსალაპარაკებლათ.

თვლისს კა ჯერაც ალყა არტყია თავის მამი-ებელთა არმიისა და ვინ იცის საქმე რით ვათავ-დება. ჩვენ იმედი გვაქვს ჩვენი მთავრობის ბრძნუ-ლი პოლიტიკა ახლაც გაიმარჯვებს და დეზერტირი ქალაქის თავები გამეფებულ იქნებიან თვლისრდან.

მორიელი.

ჩემს მარტვილს.

(ძღვნად დ. ნაოლაღევის ინტელიგენციას).

ინტელიგენტს იმას ვეძახი ვინც რო ატარებს კაქარდას ხალხისთვის უნდა იღწოდეს ქუჩაში დაღის ფშტვენითა. ❖

ხ. ზურგაელიძე

ერთი თვის წინად,
მე შენდა ხილვად
თინი აღმეძრა დაუცხოველი,
და განვიძრახე:
შაინც მენახე,
წინ აღმდგომოდა თუნდა ყოველი.
ესთქვი და ასრულდა...
ის რაც მსურდა...

გნახე—სოფელი უკუ მავალი.
თავისუფლებას,
ხალხთ ამ უფლებას,
აღარ დაუსვამს შენთვის სხვა კვალი.
მგლოვიარ თაღბით,
მწუხარე სახით,
უმზერ მომავალს ამოდ—ლეული,
და უიმედო,
მწირი, უმედო,
გაქვავებულხარ ქანც—მილეული.
სად გვაფს ნასწავლნი
ის ქვეყნის თვალნი,..
რომელ ქარს გაპყვენ, ან რომელ ნიავს?
ნუთუ სძინავენ(?)
ტუბილათ ხვრინავენ,
და არ მისდვენ ამ ქვეყნის ტრიალს,
ან „ერთეული“,
ეს ხალხის გული
რა საქმეშია, რა გააკეთა?
ნუთუ ერობა
მტრულათ გეპყრობა
და ახლის ნაცვლათ ძველიც დაკეტა?!
ჰოი, სოფელო,
ტანჯვით მყოფელო!
აღსდევ, ცხოვრებამ გავისწრო წინა!
რადროს ძილია,
გზა გახსნილია
გამაგრდი ისე ვითარცა რკინა.
გამოილიძე
წამოდექ ფეხზე.
შენვე გამოსქედ მომავალს შენსა.
თორემ დაგძრახავს
ვინც დაგინახავს,
რომ უსაქმურათ აღამებ დღესა.

გ. ბომბოთელი.

ძეგლი „ხელთ“ უქმნელი.

და შეჭმენს მათ რუსეთსა შინა ძეგლი დიდებული და „ხელთ“ უქმნელი და დასდგეს ძეგლი იგი შთასა ზედა.

პატარა ფელეტონი.

მარსი.

„Спрошенные нами авторитетные учение сообщают, что Марсь никуда не исчез и можно ежедневно видеть его на своем месте.“

(M. Из. 12/VII)

ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ ისეთი ამბავი არაგის ახსოვს მოსკოვში, როგორც ამა წლის ივნისში იყო.

დიდი ხანია, რაც მოსკოვში „ძალი პატრონს ვერ სცნობდა“, მაგრამ ნ ივნისს პატრონიც ვეღარ სცნობდა ძალს.

ჩრეუნიკები, რევკომები, ისპოლკომები, სავნარკომები, ასე წარმოადგინეთ სოფნარხოზებიც კი გაშმაგებული დარბოდენ ქალაქში. სანქაროთ დაკე-

ტეს ქალაქიდან გასავალი გზები, გამოიყვანეს ჩინელების და ლატიშების წითელ არმიელები. ერთი სიტყვით საბჭოთა რუსეთის საუკეთესო ძალები იღებდა მონაწილეობას ამ საერთო ძებნაში.

პირდაღებული ობიექტელები გაკვირვებით უცქერდენ ოფლში გაწუწულ ბოლშევიკებს.

კონტრევოლიუციონური შეთქმულობა თუ აღმოაჩინეს, ფიქრობდა ობიექტელი, მაგრამ სროლა არ ისმის. მენშევიკები ყველა დახერტელია. რომელიც გადარჩა ციხეში ზის. ეს-ერები ზოგი ჩამოახჩვეს, ზოგიც გაიპარა. მეფის ძველი გენერლები, მართალია, ბლომათაა, მაგრამ ისინი ხომ არ მოახთენდენ კონტრევოლიუციონურ გამოსვლას, ყველანი კომუნისტების სამსახურში არიან.

ასე ფიქრობდა ობიექტელი. ბოლშევიკები კი დაუსვენებლივ ეძებდენ, მაგრამ უშედეგოთ.

ბოლოს მოიწივს მიტინგი. კამენევმა შეადგინა

რეზოლიუციის ტექსტი, ის იყო კრება უნდა გახსნილიყო, როცა ლენინიც მოვიდა.

— ამხანაგებო! მიმართა კრებას ლენინმა, როგორც მოგესვენება აგერ სამი დღეა რაც მთელი დაწესებულებები ფეხზე სდგას და დაძვებებს. ენერგიულ ზომების მიღების მიუხედავად მაინც ვერ ნახეს. ის კი არ დაკარგულა, არსად არ წასულა.

— ყოვლად შეუძლებელია, ამხანაგებო დასძახა პეტერსმა. თუ არ დაკარგულა, არსად არ წასულა რათ ვერ ვნახეთ, მთელ რუსეთში კომისრები დავეზავნეთ. მართალია, დიდი რუსეთი, მაგრამ შორს მაინც ვერ წავიდოდა რკინის გზები ყველგან აფენგრიეთ.

— ამხანაგო ახლავე გავაგებინებთ რაშია საქმე დაიწყო ისევ ლენინმა. მარსი ამხანაგებო, არც კონტრევოლიუციონერია, არც მენშევიკი და არც ეს-ფერი. მარსი მნათობია. ამიტომ იგი მოთავსებულია ცაზე და რა გასაკვირველია თუ მოსკოვში ვერ ვნახეთ. დღევლი კედროვის განცხადება სრული პროვოკაციაა. ჩემს შეკითხვაზე ავტორიტეტულმა მეცნიერმა პირებმა გამოცხადეს, რომ მნათობი მარსი თავის პოსტზე სდგასო.

ლენინის მოხსენების შემდეგ კრებამ ერთხმით მიიღო კამენევის მიერ წარმოდგენილი რეზოლიუცია.

„მოსკოვის პროლეტარიატის მრავალ რატხონვანმა მიტინგმა მოისმინა რა ამხ. ლენინის მოხსენება, რომ მნათობ მარსს არც უფაქრია დეზერტირობა, რომ ის ჩვეულებრივი სიმსხვეთი ვანაგძობს თავის სახელოვან პოსტზე დგომას, რომ მარსის დეზერტირობის ამბავი კონტრევოლიუციონერების უკანასკნელი პროვოკაციაა—სცნობს რომ საბჭოთა რუსეთის მთავრობა პროლეტარიატის ერთად ერთი მებაირახტრუე და აღუთქვამს მას სრულ დახმარებას. მიტინგი ერთხმით აღგენს ვადიდებულ იქმნას სამუშაო დღე 2 საათით ამ ისტორიულ დღის აღსანიშნავათ.“

გრ. სლუჩინი.

სპეკულიანტის გოდება.

სანამ იყო ბათომი სახლვარ-გარედ, სხვისია, შევირგე და შევიტკბე, ვით რძე შევითვისია; შორს არ იყო, სხვა მხარეს, ერთი დღის საეალია. მაგრამ მოსიარულეც იყო იქ მრავალი. დილით რომ წავიდოდი იქ ვიყავ საღამოთი, გზაში არც ვაწვლავა არც წუხილი, არც შფოთი; მეორე დღეს უკანვე. არ შეთქმის, მიზეზია. ვიყავ არხინადა, როგორც წყალში თევზია. მაგრამ რა ვქნა, თუ ძლიერ მიყვარს ალიაქოთი: რაში მინდა, გეთაყვათ, ქუთაისი ან ფოთი?... თუმცა ჩვენი თფილისი მეტად ტკბილი ხილია,

მაგრამ იგი ბათომთან განა გასამხილია? ის მზე იყო მგზნებარე, ძვირფას ქვებით ნაგები. ეს კი მასთან მთვარეა, უფრო ლხინით ნაქები. დღეს კი ჩაქრა იგი მზე, ჩაქრა სამულდამოთა. ისევ ვგრძნობ თავს თითქოს ვარ უსახლ-კარ-მიდამოთა. სტამბოლისკენ ბათომი მქონდა „კაკრაზ“ გზაშია. ჩემი გულის წუხილი, აი სწორედ რაშია. სტამბოლისკენ—ბათომი; გზის ხარჯი ჯიბეშია. კამათლების ქირიმე, ღუშაშ სდევს ღუბეშია. სტანბოლიდან—ბათომი; ვერ ასცდები გზაზეა. (ვინ წამართვა იგი მე... გულს მედება ბრახია.) ჯერ მოგება ბათომში, მერე ჩვენს ქალაქებში. (ერთი ათად თუ გინდა ხელს არ მისცემს ნაკლებში) თბილისის განვარდება მერე წესი, რიგია; სიძვირეს რომ იძახით, მივირს, ვერ გამიგია. სადაც წავალ სულყველა სპეკულიანტს მეძახის, ლუკმა პურს რომ ვმონულობ, განა ეს თუ მეძახის? თუ არა და რას მერჩით, ეს მაქვს საკითხავია, ზრუნვა, ღწვა ხალხისათვის განა საკიცხავია? ყველა მე ჩამმეტერეთ, სად გაქვთ სამართალია; რომ არ შემოილიოს ვის მოაქვს ფართალია? ვის მოაქვს საქონელი აქ სხვადასხვა ფერია, ჩემი შრომა და დეწლი ნუთუ არაფერია? ბათომის გადმოცემას შევხვდი გლოვა-ვიშითა, დავრჩი სახტად და ჩალო გამოვლებულ პირშიდა. მოგება შევად ვამეყო, რა მაქვს ვასახარია? აწი სჯობს სხვა ქ. გუნისკენ, რომ ვიცვალო მხარია. ეხლა წითელ ბაქოსკენ მიხმობს ჩემი გონება, აი იქ კი მქირია რისკი, გამოგონება; იქ როგორც ხმები დადის, დიდი გასაქირია, მაგრამ ჩემს საქმეებსაც სწორედ აგი სქირია. ყველაფერს მოვხებრებ გამოღმაე და ვაღმაეცა, მაგრამ მაინც ბათომზე გული მწყდება რალაეცა...
სინემატო.

„ტელეფონოგრაფია.“

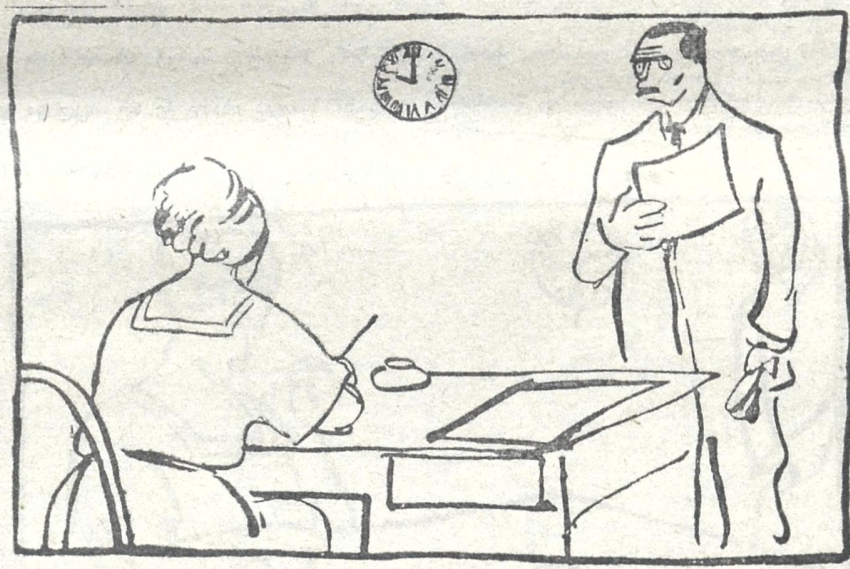
- ტრინაკატი კამისარიატ დეეჟრნი სტარში... პრიკაეიტე...
- მიიღეთ ტელეფონანგრამა...
- სინახ, ემსაატში...
- ტელეფონანგრამა № 125.
- ტელეფონანგრამა ნომერი აცოცდახუტი... დალშე...
- ყველა თბილისის კამისრებს...
- ყველა ტბილისის კამისრებს... ესტ...
- თანახმად შინაგან საქმეთა სამინისტროს განკარგულებისა...
- ცანახმატ შინაგან საქმეთა სამინისტროს დავკარგულების. დალშე.
- წინადადებებს ვაძლევთ...
- ცინადავდებებს ვავდებთ... დალშე...

— რომ სასტიკი თვალყური აღდევნოთ...
 — რომ სასტიკი ტვალყურა აღდევნოთ... ესტ...
 — ამ ბრძანების სისულელეში მოყვანას...
 — ამ ბრძანების სისულელეში მოყვანას... დალშე.
 — ამა წლას 20 ივლისიდან აკ ძალუღია...
 — ამაცლის 20 ივლისიდან აკუზაშულია...
 ესტ...
 — ქალაქიდან ბუჩის ან ფქვილის გატანა,
 — კალაქიდან ფუის ან კიბის გატანა...
 დალშე...
 — მომარაგების სამინისტროს ნება დაურთველად...
 — მომრიგების სამინისტროს ნებადაურკველად... დალშე...
 — შექცენით ქალაქიდან გასასვლელ გზებზე
 — შეკეცენით კალაქიდან გასავალ მზებზე...
 ესტ...
 — დამატებითი სადარაჯო პუნქტები...

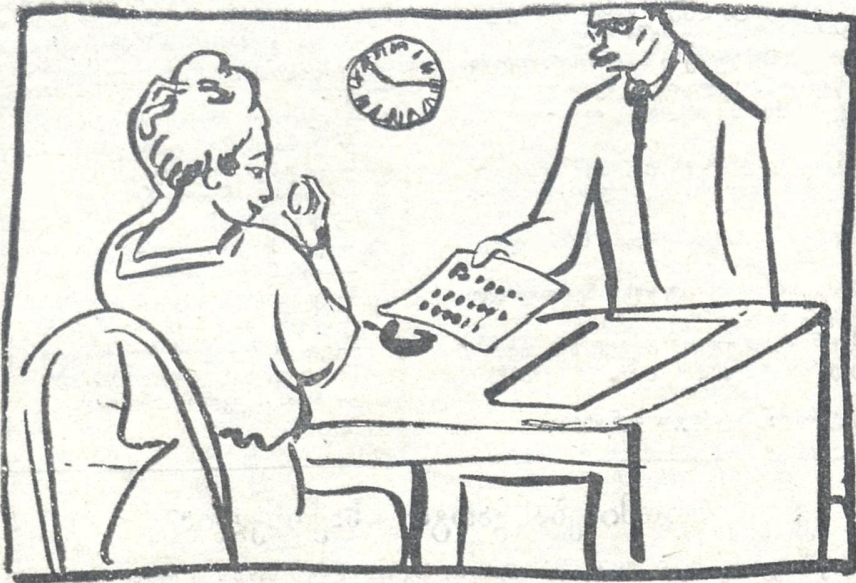
— დამატებითი საჩარაჩო «ფრუტები», დალშე...
 — და გააძლიერეთ მილიციელთა რაზმები...
 — და გააძლიერებთ მილიციელთა რაზმები... დალშე...
 — ქალაქის მილიციის უფროსი.
 — კალაქის მილიციის უბროსი... დალშე.
 — გადასცა ნიორაძემ...
 — გადასცა ნიორაძემ... ესტ...
 — ვინ მიიღო?
 — ვინ მიიღო... დალშე...
 — ვინ მიიღო კაცო?
 — ვინ იიღო კაცო... დალშე
 — კაცო რა გვაოი ხარ შეა?
 — კაცო რა გვარი ხარ შენ... ესტ, დალშე...
 — სლუში, კაკ ფამილია? კტო პრინიალ?
 — ააა... ივანოვ პრინიალ...
 რ. ჯიბილ.

მოთმინება კარგი საქონელია.

ეს ამბავი შემთხვევა ჩვენს მხატვარს სანდროს. მაგრამ მართო სანდროს როდი შემთხვევია ასეთი საქმე. ასე ემართება ყველას, ვისაც მწარე ბედი ჩვენს როქელსამე საზოგადო დაწესებულებებში მიიყვანს საქმისთვის.

სანდრომ კარგათ იცოდა, რომ ჩვენი რესპუბლიკის ყველა დაწესებულებაში დღის 8 საათზე იწყებოდა მუშაობა. თუმცა მას ძალიან უყვარს დღის ტკბილი ძილი, მაგრამ რაკი ფრიალ საშური საქმე ჰქონდა, 7 საათზე წამოვარდა ლოგინიდან და პირდაუხანელათ გაიქცა სამინისტროში: პირიქელი მე მივიტან ამ ჩემს თხოვნას (თხოვნა წინასწარ დამხადილი ჰქონდა), ნახევარ საათში მოვჩეხები საქმეს და 9 საათზე უკვე თავისუფალი ვიქნებიო* ჰფიქრობდა სანდრო. მაგრამ აი ცხრის ნახევარი შესრულდა, 9 საათამც დაჰკა, ააის ნახევარზეც მივიდა საათის ისარი და ის მოხეცე ქალი, რომელსაც ქალადი უნდა ჩამოერთმია მისთვის, აოსად სჩანდა. როგორც იყო, 10 საათზე მოვიდა იგი, ფიცხლავ სტოლის მიუჯდა, აიღო კალაქი და სანდროსკენ არც კი გაუხედავს, რისილაც წერას შეუდგა. გაკვირებულმა სანდრომ ძალა უნებურათ შეაფლო თვალი ქალის წინ მდებარე ქალღდს და უცაბედათ წაიკითხა: «ქვირფასო კაკი, შენმა წერილმა ნევრები ამიშალა მთელ დამეს არ დამძინებია, სულ ვტიროდი, ბალიში მთლათ დავასოლეთ და სხვა და სხვა...»

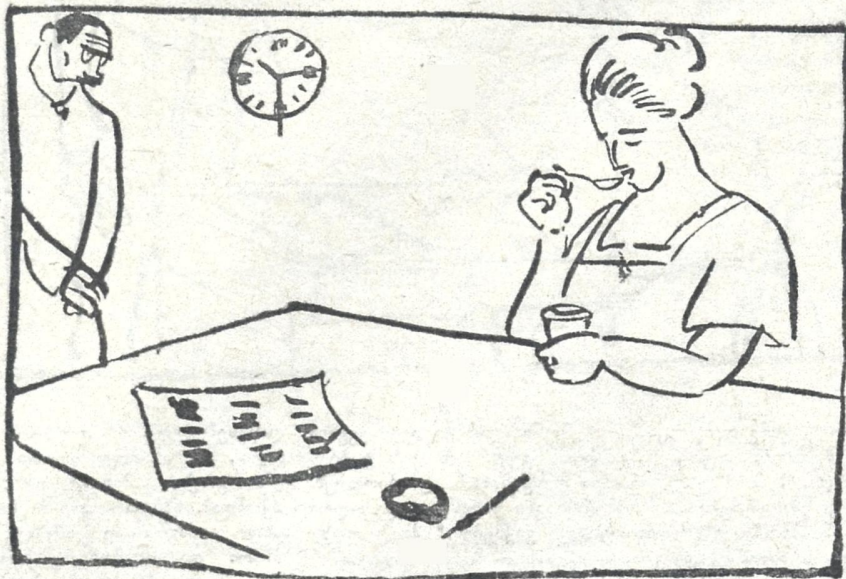

სანდრომ ველარ მოთმინა და გაუბედავის ხმით მოახსენა: — უკაცრავად, ბატონო, თუ შეიძლება ბოდეს მიიღეთ ეს ჩემი ქალაღი.. ცოტა არ იყოს საჩქარო საქმე მაქვს....!

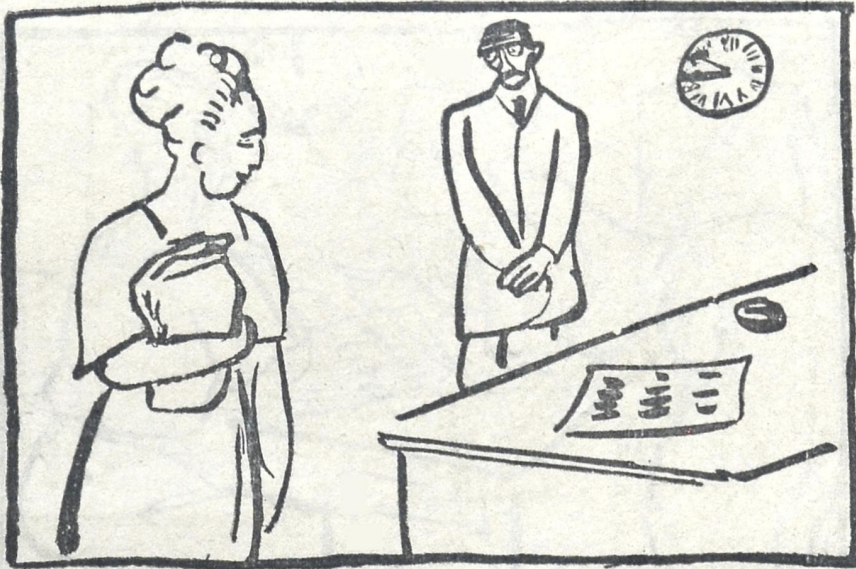
— უსაქმო არც ჩვენ გახლავართ, უპასუხა ქალმა: ვერა ჰხედავთ რომ ვწერ? დასდეთ თქვენი ქალაღი აქა და მოთმინება იქონიეთ.

სანდრომ ქალაღი სტოლზე დასდო, ქალმა კი ბაწაწინა მრგვალი სარკე ამოიღო და კობტათ დეფარცხნილი თმის სწორება დაიწყო.

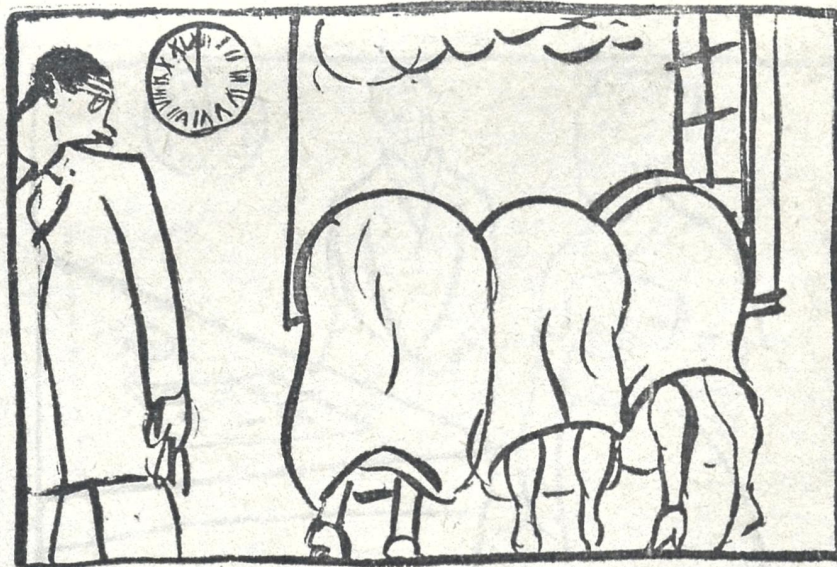
სანდრო მოთმინებით აღიჭურვა და მორჩილათ იცდიდა. საათის ისარი კი არ იცდიდა და ულმობელათ მიდიოდა წინ.

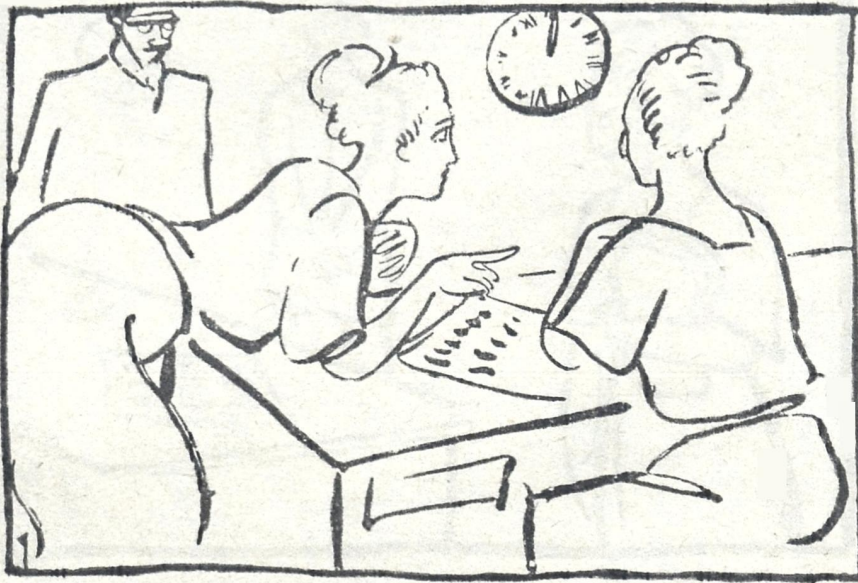
თერთმეტის ნახევარზე მაწონი მოართვეს მოხელე ქალს. ეტყობოდა კარგათ შედედებული უნდა ყოფილიყო, რადგან ქალი მადიანათ შეექცეოდა. სანდროს ქალაღი სტოლზე იცდიდა, თითონ სანდრო სცოლთან, სოლო საათის ისარი არ იცვენებდა და დაუნდობლათ მიდიოდა წინ.

მაწონს რომ აუგო წესი მოხელე ქალი მეორე ოთახში გავიდა და 11-ს რომ 15 წუთი უკლდა რაღაც ქაღალდების შეკვრა გამოიტანა.
 სანდროს ქაღალდი სტოლზე იდო, სანდრო იდგა მოთმინებით აღკურეული, საათი კი წინ მიდიოდა.

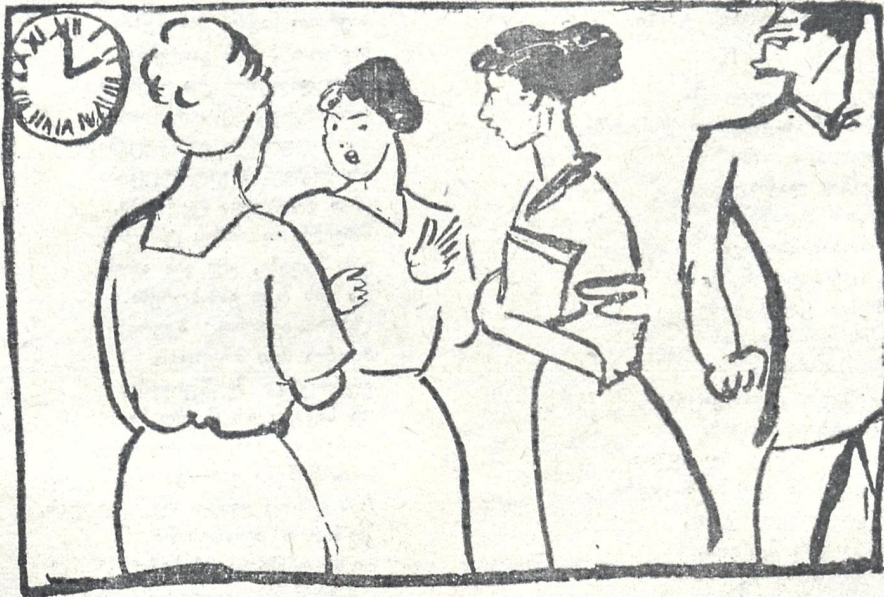
სრულ თერთმეტზე ქუჩაში მუსიკის ხმა გაისმა: «ჩვენი ჯარი, ჩვენი ჯარი მოდის! წამოიძახა მოხელე ქალმა და ამხანაგებთან ერთად ფანჯარაში დაიწყო ცქერა.
 სანდროს ქაღალდი იცლიდა, სანდროც არ იძროდა ადგილიდან, მხოლოდ საათი განაგრძობდა წინსვლას.

თორმეტ საათზე მოხელე ქალს სტუმარი მოუვიდა—მეორე მოხელე ქალი. პირველ საათამდე გულდასმით იელურტულეს. ამ ელურტულიდან სანდრომ გაიგო, რომ ბეზრუჩკოს მაღაზიაში საუცხოველ ბარკიზეტი და კრებდემინი მოსულა და ბაშარულთან შესანიშნავი ფასონის „კოფტოჩკები“ გამოუფენიათ შუშაბანდში.

პირველ საათზე მოხელე ქალმა თავის კერძი პური მიიტანა და სანდროს ქაღალდში შეაგვია.

არ საათზე მუშაობა გათავდა, მოხელეები თავთავიანთ სახლისკენ გაემართენ. სანდროს ცოტა, არ იყოს, გულს, მოსულობა კი დაეტყო, მაგრამ გაიფიქრა: სულერთია ხვალ ზომ შოვა და აღბათ ჩემს თხოვნის ქალაქსაც მოიტანს სახვალთა პურის გასახვევით. მოაგონდა ქალის სიტყვები: შოთომინება იქონიეთო და იქვე დარჩა მეორე დღამდე.

შექანჯადებულის ლექსები.

I

ვაფა, ჯიმა, ვაფა, ვაფა,
 ჭკუა დღესაც ისევ მჭაფა,
 ისევ, ისევ მტკიფა ტვინი,
 ხან ვსტირი და ხან ვიციანი...
 გავაგორით მაშ, სე ვაქე,
 ვინმე კვლავ თუ არ შეიქე,
 ვინმე კვლავ თუ არ შევაძე.
 ვადაგვექცეს ცხვირი ვაკეთ...
 ცხვირის კეხი გავვისწორდეს...
 მაშ, ეს ხალხი ვით გასწორდეს.
 ვირი ვირათ თუ არ მორთეს...
 თუ არ ვიცნეთ ვირათ ვირი
 დღეს ძროხებს აქვს უნაგირი
 ბევრ ცხენს დაადგებს კურტანი,
 ვით გასწორდეს ბარი, მთანი,
 ვირი ცხენობს, ცხენი ვირობს,
 და ამას დღეს არვინ კვირობს,
 თვისებაა იგი ვირის:
 ის ხმა მაღლა მუდამ ყვირის:
 უყვარს ზე აწევა ცხვირის,
 რომ დაედოს მგტი ფასი

და რომ ვახდეს ის ძვირფასი
 მავალითი იმის მსგავსი,
 არ ერთი გვაქვს, არ ათასი,
 და არავის გაგიკვირდეს
 ვინმე ჩვენში თუ გავირდეს:
 ყვავმა ვარდი თუ იშოვნოს,
 გული ვით-არ მოიფონოს
 ხმა მაღლა ვით არ იჩხავლოს,
 მაგრამ სტვენა ვერ ისწავლოს,
 ვირი ვირად, ყვავი ყვავად,
 რჩება, ვინ ქმნას თეთრი შავად
 აქ შევღებები... უკაცრავად...
 არ ჩამთვალათ ფლიდათ, ავად,
 თუ აგეწვას ვინმეს ზურგი...
 მაშ, რატომ ხართ სხვისთვის ურგი...
 მხოლოდ, მხოლოდ თავის მარგი...
 ასე იყოს... ვნახოთ... კარგი...
 ყვილას თუ არ გადაგავა
 შესაფერი ტანსაცმელი...
 აბა დელი, დელი, დელი,
 გამოუბტენ აგერ მღლები...
 ჩემი ბრაზით კვდება ღვლები...
 საიდუმლო გაუმჟღავნე...
 ვით ავსული, როგორც მაგნე
 შევიპარე მათ კრებაზე,

დავესწარი ლაყობაზე...
 უნდათ მუშტი მთხლიშონ ყბაზე..
 დღეს ვცურავ კუშისის ტბაზე.

II

ავიღეთ კიდევ კოჯორში,
 იქ ბევრს უნდა ვსწვდეთ ქოჩორში,
 იქ „Городская лавка“ ო
 რიგიანობის ლაქაა,—
 სასურსათო მაღაზია,
 რა ჩარჩობის მადანია,
 მათი გამგე-პატრონები,
 ამას ჩუმით გეუბნები—
 (ქალაქის კომბინაცია)
 ქალაქის მაინაცია
 ხელს უწყობს ერთი კაცია—
 წიქვა-ლლეტია, ტაცია,
 მობრძანდით თუ კი არ გჯერა,
 ნიხრს სცვლიან დღეში ას ჯერა
 მაგრამ გული ვერ იჯერა,
 ბრმა მადა ვერ შეაჩერა,
 იმათმა შესვეურებმა,
 — „მაღაზიაა ქალაქის,“
 შიგ იქ „ის“ ჩარჩობს, და აქ „ის“,
 „მაღაზიაა ქალაქის“
 შეღავათისა მიმცემი,
 ღარიბთა ნუგეშის მცემი,
 ასჯერ ცვლა დღეში ნიხრისა,
 სთქვით წელში ვის არ მოარისა,
 აქ სხვაც ბევრია კოჯორში,
 შექმას უპირებს—ვით მკლები,
 ვისაც უნდა ვწოდეთ ქოჩორში,
 საწყალ ხალხს ხარში ბაყლები,
 ვაჰ, რა გ-ძვირდა ხილები,
 ვუცქერ და მქაფა კბილები,
 არ გჯერა დაო ფევია?!
 შაქარი აქ იაფია,
 ვიდრე შეშისა ნახშირი
 ეს რა ხათაა, რა ქარი,
 რას გავს, სთქვი, აბა შენ დარჩო,
 უცეცხლოთ როგორ მოკხარშო,
 გინდ რძე, და თუნდაც გინდ ხარჩო
 უმმა ლობიომ დამხარჩო.
 აბა დელია, დელია,
 იფიქრეთ უაქველია
 რომ აქ სჩანს მარჯვე ხელია
 ქალაქის თვითმართველობის
 სულ ყველაფერი „რიგზე“ აქვს,
 ნაყოფი მათი ხელობის...

III

სხვა ვინღა დამჩნა, ვფიქრობ და
 არ ვიცი, ვინ ჩამიქობდა
 მხილებით გულის დარღვებსა.

გაშლიდა შეგების ვარდებსა...
 ჰო, მართლა ზოგნი დარაჯნი
 საერთო საქმის მახ-ნჯნი,
 საერთო პირის გამტეხნი.
 (მათ დავაყარე ქვა—მეხნი)
 რომ ძკრება, ენა ტანიობს,
 თვის უფროსთ ელაქუცება,
 არ რცხვენის გატუტუცება,
 (მათ მოუხთება ტკუცება,
 მსხვილი მათრახის ტარისა)
 ვერ ხვდება, თუ ვინ არისა.
 და ვის რად ემსახურება,
 „სპერმაკუდინის“ პკურება
 მგონია მათ მოუხდება
 გულიც არ შეუწუხდება,
 და საქმეც არ წაუხდება
 საქმე საერთო, კავშირის—
 —ხაზენები თამ—ქარის,
 რის გამოც ყველა სულ სტირის,
 კავშირით შენაწუხარი,
 მასზე რისხვისა მქუხარი,
 (სქამონ მათ აღიბუხარი)
 დაცხოთ მათ თავში გირები.
 რომ დროზე ჯამაგირები
 დარაჯებს ჩამოუთვლონ,
 და მუდამ რომ არ აწვლონ.....
 ხომ, ასე არის აპოლონი?!

IV

ვინ დამჩნა, არც კი ვიცი...
 ააა! მრჩება მე მილიცია,
 მისთვის ვადა მე მიმიცია,
 რადგანც კარგად არ ვიცი
 ჯერ მისი ავან-ჩაფანი
 თუ რაა, ან რა მოვანი,
 ვადა აქვს ერთი კვირისა,
 ჯერ ნუ სწუხს, და ნუ სტირისა,
 ვადა აქვს გასწორებისა
 ცოდვების მოშორებისა,
 განა თვითონ არ იცისა
 (ხტომა თვის გვარზე კვიცისა)
 თუ რა ცოდვები აწევსა,
 სინდისის ფარდას ასწევსა,
 ყველაფერს დაინახვსა,
 თუ იქ რაცა აქვს კარგს-აფსა...
 ჰო, და, ჯერ არას არ ვამბობ,
 მისთვის არც კარგს და არც ძვირსა,
 უმართლოდ მას ბრალს ვერ დავდებ,
 მით ვერ შევირცხვენ გრძელ ცხვირსა...
 ვნახოთ, ამოვალ კვლავ შაბათს,
 მის საქმეს ავსწონ კიდევ ათს,
 და შაშინ გავხსნი კვანძს ღა ხლორას
შექანჯალბუღი.

ს ი ლ უ ე ტ ი .

ერთხელ ნიკომ უთხრა: შენ, ამხანაგო, თმა გრძელი გქონებია და ქკუა მოკლეო. ის იყო და ის. გულში ღრმად ჩაესო ეს შეურაცყოფა და განზრახა გრძელის თმის გაკრეკვა. თუნდა ენისკობოსი კი არ იყო არც რუსისა და არ სომხის, მაგრამ გრძელი თმა მაინც უყვარდა სიყრმიდან. არც თუ ანარქისტი ყოფილა ოდესმე. თმა გაიკრიჭა და წვერიც შეითხელა. ეგებ ქკუას მიემატოსო და ვედარავინ მიკიჟინოს ქკუის შემოკლებო.

ესლა ქკუას ძალას ატანს, სურვილი აქვს თვისი თავის ზევით ახტეს და ცხოვრებასაც თავზედ გადაახტეს. მალაყებსაც გადადის, მაგრამ თავი მაინც ტანზე მალაა რჩება და მალაყებსაც ერთსა და იმავე ალაგზე გადმდის. არ იქნა, ვერც ზევით ახტა და ვერც ერთს აოვიღოს გაიღო. ჯიუტობს, მაინც თავისას არ იშლის და გულზე სკდება, რომ ძველი ამხანაგები წინ მიდიან, ხალხის სიყვარულს იძენენ და ქვეყანასაც საიმედოდ უვლიან. იმას რომ თავის ქიყანა არა სწამს! თუნდა ერთხელ კი მიმართა ღიღი საზოგადოებას, თქვენ, ბატონებო, ყველას საერთოდ და თითოეულს კერძოდ პატივის გაცემთო, მაგრამ ეს ლიტონი სიტყვა იყო. მისი ქიყანა, სამშობლო, ცალიერი სიტყვაა, უშინაარსო. მის წარმოდგენათა შინაარსი თავმოყვარეობა და პატივ მოყვარეობაა, შინისტრის ადგილი და დიდი სახელი. ფული არ ესაძიროება რაღაც მრავალ ფულის მოსაპყრელ ზანქანათა პატრონი უხვად აჯალღოვებს მას „მოლოწოებისათვის“.

თავისუფლობა თრიალ უყვარს. მრავალჯერ ტანჯულიც ყოფილა მისთვის. მაგრამ თავისუფლობაზე მისი წარმოდგენაც ახირებულია. თავისუფლება მას სწამს თავისათვის და არა სხვისთვის. მთელი ქიყანა არა გათავისუფლდა, თვის სურვილისამებრ მოეწყო თავისი ცხოვრება და გაიძახის, ის არაა თავისუფლებაო, უნდა მე დაიჯეროთ. მოსპოთ თქვენი დამოუკიდებლობა, და ბატონი თავზე შეისკუპოთო. ის მგონი მე გამხდის თქვენს გაუღლად და მე მოგივლით, გიპატრონებთო. დავიწყებ იქიდან, რომ მოვსპობ უპირველეს ყოვლისა მინშევიკების შეთაურებს, ზედ მივყავლებ მთელს ინტელიგენციას და ბურჟუაზიას. ცხოვრების ჩარხს უკულმა დავატრიალებ და ორი-სამი საკუნით უკუ ვაქცევთ დღევანდელის კულტურადანო.

სკვითები არასოდეს ჰყვარებია ქართველების და ეს დიდი ნაილი და დანაშაულია ქართველი ერისათა, ამბობს ჩვენი გმირი. თუ არის, ისევ სკვითი არის, თორემ სხვის რა გავგებოა. ხოლო სკვითი რომ დიდიხალხი ხალხია და მათი ცხოვრებაც საუცხოვო, მიბრძნლით ტმუტარაკანში და თქვენის თვალით დაუკვირდით იქაურს კეთილდღეობასო. თვალით

კი დაუფირდებითო, მიუგო ერთმა მოკამათემ, — მაგრამ საქმე ისაა, რომ ვიდრე თვალს გავახელ, თავს მომკვეთენ და შერე ვინა იქნება მშველელი და დამცველიო?

— ესეც მე უნდა ვიღარდოო, — შეეკითხა ჩვენი გმირი მოკამათეს, ამოიღო მარჯვენა ილღია ქვეშ გახუნებული პორტფელი და ღინჯად გაემართა სკვითების მისისაკენ.

ლიბა ხარაძე.

ოზურგეთში.

დიდი ხნის გარდახვეწების შემდეგ მე კვლავ დაბრუნდი ჩვენს პაწია, მაგრამ კობტა და ლამაზ ოზურგეთში.

ბევრი რამ გამოცვლილა და გაკეთებულა აქ ამ დროს განმავლობაში.

რკინის გზის მშენებელი სადგური, ტრამვაი, საოპრო თეატრი, სახალხო უნივერსიტეტი, მუშათა კოლეჯები და სხვა მრავალი კულტურულ-განმანათლებელი დაწესებულებანი ამშვენებენ გურიის დედა-ქალაქის ზურმუხტოვან ტერიტორიას.

დემოკრატიული ქალაქის თვითმართველობის დაულალავი შრომითა და აზრიანი მუშაობით ერთობ დაწინაურებულა ჩემი სიყმაწვილის ტკბილი აკვანი *)

დიდი ფრიად დიდი პატივისცემის ღირსია ის ამისათვის და მეც ამიტომ გადავწყვიტე პირადად წარესდგომოდი და გოლითადი მადლობა შეთქვა მისი წარმომადგენლისათვის.

მაშინვე დავიქნე იტლს და რამოდენიმე წუთის შემოიჯ კიდეც მივადექი თვითმართველობის კობწია შენობას.

გამგობის კაბინეთში თავაზიანათ მიმიღო ერთმა ფრიად სიმპატიურმა ქაბუკმა.

მე მას დაწვილილებით გავაცანი ჩემი თავი.

— სიმონ ცხომელიძე, გამეცნო ისიც და სკამი მომაცნო.

ჩვენ დაგვიქით.

— ბატონო ქალაქის მოყვარეო, დავიწყე მე წინასწარ გაზეპირებული სიტყვა, მაგრამ მსწრაფლ შეგჩერდი. რადგანაც მოყვარვის ხსენებაზე სიმონს აშკარა უკმაყოფილება დაეტყო.

— რაშო, ბატონო, საქმე? შევეკითხე მე მას გაკვირებით.

*) არაფინ იფიქროს, თითქოს მე უყურადღებოთ გრძელვადიანი როლის ოზურგეთის ალორძინების საქმეში. საჯაროთ ვაცხადებ: ერობას ძაიან დიდი ღვაწლი მიუძღვის ამ დიდი საქმის კეთილათ დავიერგენებაში, — და ამ ღვაწლს შესახებ მე დაწვერილებით მოგახსენებთ მაშინ, როცა ერობის მოღვაწეობას უფრო ფართო, სამაზრო, მასშტაბით განვიხილავ.

— ქალაქის თავის ჩვენ აღარა გვყავს, ნაღვლიანით მიბასუხა მან და მწარეთ ამოიკენესა.

— მაშ თქვენ ვინა ბრძანდებით?

— ჩვენ გამგებობის წევრი ვახლავართ... ფაქტიურათ ქალაქის თავია მოვალეობასაც ვასრულებთ...

— დიდხანია?

— მას შემდეგ, რაც ნამდვილი ქალაქის თავი უგზო უკვლოთ დაიკარგა.

— როგორ მოხდა ეგ ამბავი? სად და როდის?

— ეგ დიდხანის ამბავია. პირველათ თბილისში გაიბნა, ხოლო იქიდან სად წავიდა, არავინ უწყის. ხმები კი თას-ნაირი დადის მის შესახებ. „ადრ-ბეჯანთან ომის დროს გვარდიის ნაწილებს სარდლობდა და ხელ-ჩართულ ბრძოლაში გმირულათ დაიღუპა“, — ამბობს ერთი. „რას ამბობთ? მე ჩემის თვლით ვნახე, როგორ გაფითრებით უტივდა ინგლისელებს ბათუმის აღების დროსო!“ — ირწმუნება მეორე. „ამ უამათ კახეთშია და მოხალისეებს აგროვებს ქემალ ფაშის წინააღმდეგ გასალაშქრებლათო“, — უმატებს მესამე. მაგრამ ჩვენ ერთი ამ ხმების სიწინააღმდეგო ცნობაც გვაქვს ამ ცნობის მიხედვით ჩვენი ქალაქის თავი იაბონიაში იმყოფება, როგორც საქართველოს მთავრობის სრულ-უფლებიანი წარმომადგენელი.

— თვითპრეტელოზას არავითარი ზომები არ მიუღია ამ საქმის გამოსარკვევათ?

— როგორაა, ჩვენ უკვე ავირჩიეთ ათი კაცი საგან შექმნის კომისია, რომლის მოვალეობას შეადგენს ამ საქმის ყოველ-მხრივი გამოძიება და ქალაქის თავის აღმოსაჩენათ ენერგიული ზომების მიღება. კომისია უკვე შეუდგა მუშაობას, და ჩვენ ექვი არ გვებარება, რომ ის პირნათლათ შეასრულებს თავის მოვალეობას.

— სჩანს, — ქალაქის თავს თითქმის არავითარი მონაწილეობა არ მიუღია იმ აღმშენებლობითი მუშაობაში, რომელსაც ვამგებოა აწარმოებს ქალაქის საკეთილ-დღეოთ.

— როგორც ხედავთ... ეგ მძიმე საქმე სულ ჩვენ — გამგებობის წევრებს — გვაწევს ტვირთათ.

— შით უფრო მოსაწონი და დასაფასებელია თქვენი მუშაობა... მე პირდაპირ აღტაცებული ვარ, ბატონო სიმონ, ჩვენი ქალაქის დღევანდელი მდგომარეობით.

სიმონის ახალი აკოკრებული ჟღერებები სიამოვნების ღიმილმა შეათამაშა.

— რა უფრო მოგწონთ თქვენ ჩვენს ნამოქმედარში? ინტერესით შემკითხა ის.

— რომელი ერთი დავისახელოთ?!..

— მაინც? !

— ავიღოთ, თუ გინდ, განაპირა უბნების განათება...

— განაპირა უბნებში მგრომელი ხალხი ცხად-

რობს და ამიტომ ჩვენც მეტ ყურადღებას ვაქცევთ ამ უბნებს.

— საშვილის-შვილო საქმეთ მიმართ აგრეთვე ქალაქის „ბუღალარის“ ზოლოლოგიურ ბაღათ გადაკეთება... მერე რა კარგი ჯიშის ღორები მოვითავსებიათ შიგ!

— ამ დღეებში ძროხებიც გვეყოლება, დინჯათ წარმოსთქვა სიმონმა და მის ყუყუნა თვალეში უფა გარო შრომისადმი სიყვარულის უკოდველი სხივი ათამაშდა.

კიდევ დიდ-ხანს გაგრძელდა ჩვენი მეგობრული საუბარი. მე დაწვრილებით გავცანნი ქალაქის თვით-მართველობის, როგორც წარსულ მოღვაწეობას, ისე მომავალი მუშაობის გეგმას და სრული კმაყოფილების გრძნობით გამოვემშვიდობე პატივცემულ საზოგადო მოღვაწეს... D.

ომის სურათები ჭიათურისა.

ორი მხარე დიარაზმა ერთმანეთის შესახვედრათ (მობილიზაციის ძალით) მეც გავედი ბრძოლის ველათ) მტერი მოსჩანს შორი ახლოს ორი მხრიდან მომავალი, შეთანხმებით გამოსულან მათი მხერით სტკებუა თვალი... ჩვენც მზათ ვართ შეტევაზე, საერიშოთ გვიძგერს გული, ჯერ არ ვიცით ვინ-ვის დასძლეკს ვინ გახდება განგმირული... რაზმსა მტრისას მთავარსარდლობს ვალაქტიონ კომუნისტი, მარცხენა ფრთას ვანაგებს ალექსანდრე ფურტურისტი!.. ელიზბარი კი ამხნევეს რეზერვის ჯარს, შავათ ჩაცმულს, გულში ჩუმათ მეცინება როცა ვხედავ იმის ფაფხურს... პირველ ხანად ომის ღმერთმა ჩვენ მოგვხედა მ-ვლთ წინა, ჩვენი ჯარი ემზადება ხელ-ჩართული ბრძოლისთვის... მაგრამ ამ მტრის ბანაკმა გამოუშვა სახრჩოლავი ჩვენი წინსვლა შეაჩერა (კლდე აგვტკინა თვალი). პირველ რიგში ტყვეთ წავგართვეს კოლია და ჩვენი ვასა სასმონს ხელი მიჩხეხეს, ველარ იქნევს იგი ხმალოსა!!! ჩვენი გრიგორიც გიკაწრა

გულს მიკლავდა იმის კენჭსა,
 (გწუხდი, რადგან შტაბის უფროსს
 ვერ ვიშოვნით უკეთესსა)
 მტერი გზაი აღარ გვეკონდა,
 უკან უნდა დაგვეხია,
 სტრატეგიულ მიზნის გამო
 სისხლიც აღარ დაგვენთხია...
 და რევანშის მოლოდინში
 არ გვეკიდა თვალზე ძილი
 შვეიკატეთ გენერლები
 და სტრატეგიც გამოცდილი.)
 ცამეტ ივლის დღე გათენდა
 მშვენიერი, სანეტარო...
 ერთხელ კიდევ ემზადება
 ბრძოლისათვის ეს სამყარო.
 პირველ დამახებისათუე
 ფეხზე დადგა მთელი ჯარი,
 (ფფოქრობთ მხოლოდ შერევაზე
 გულში არ გვაქვს სხვაი ჯაფარი)
 ასტყდა სროლა, და თოფის ხმის
 ტყვიის მთესმა მისცა ბანი,
 ახმაურდენ ზარბაზნები
 ორმოცდა ათ ვერსიანი! (?)
 კეცხლი აღში გაეხვია
 ქიათურის არე-მარე,
 ცას ღრუბლები გადაჰკვრია
 (თითქო იყოს მგლოვიარე!)
 მტრის სიმაგრემ მიიზიდა
 ჩენი აზრი და გონება,
 (გამარჯვება, ან სიკვდილი
 იყო ჩვენი მოწოდება)...
 მტერი შედრკა, უკან იხევს,
 ჩვენც ფეხდა ფეხ მივზღვეთ რალა,
 ჩვენს მებრძოლ რაზმს წინ მიუძღვის
 იონა და დავით აღა.
 ანთელიძე შტაბს განაგებს,
 ვით მებრძოლი გამოცდილი,
 (ორი დღე და ორი ღამე
 არ მოგვევლია თვალზე ძილი!!!)
 ჩვენი რაზმი წინ მიიწევეს
 მტერმა შეიბრუნა პირო,
 (აღექსანდრე უკან იხევს
 ვით კიროვის ერთი გმირი)
 ის სიმაგრე, რომელზედაც
 „კომუნისტში“ ტრაზახობდენ
 ისე კობტათ მიატოვეს
 სრულებით არ ყოყმანობდენ,
 დამარცხებით შეეცვალათ
 ნაადრევი გამარჯვება,
 თავს უშველოთ! გალაქტიონს
 აღექსანდრე ეუბნება,
 დიდებულათ დაგვირგვინდა
 ცამეტი ივლისის ომი
 სამარცხვინოთ გაცამტვერდა
 ჩვენი დამარცხების მდომი
 ბათუმის შემოერთებას
 ქიათურაც მიემატა
 ვალდებულათ თავი ესცანი
 ეს სურათი დამეხატა.

ლაფონ — ტეგოშვილი.

„პკა-ხეღი-ძეგ!“

(არაკი მომარიგების სამინისტროსათვის შეთხ-
ზული).

ქართლოსმა საუცხოვოთ მოაწყო ოჯახი, მე-
 ზობლებს შეშურდათ მისი ბედნიერება. ხან ომს
 უცხადობდენ, ხან ყაჩაღურათ თავს დაესხმოდენ.
 მაგრამ ქართლოსი მუდამ მზათ იყო მტრის შესა-
 ხვედრათ. სხვას არაფერს წაართმევდა, მაგრამ არც
 თავისას გაატანდა ვისმეს. განსაკუთრებით ქართ-
 ლოსს შვილები ახარებდა: ყველა ერთი მეორეზე
 უკეთესი იყო, მამის გამგონე, ქირში და ლხინში
 გამტანი, სტუმართ მოყვარე. ბევრმა მისმა შვილმა
 ისახელა თავი. მადლობის ნიშნათ ქართლოსმა შე-
 საფერი სახილებიც უწოდა, მაგრამ გაგიგონებათ
 თითო მახინჯი ყოველ ოჯახშიაო. ქართლოსსაც
 ყავდა ასეთი შვილები. დაუფასებელი, რასაკვირ-
 ველია, არც ისინი რჩებოდენ. როგორც კი ქართ-
 ლოსი გაიგებდა რომელიმე შვილის სასიამო ან
 სამარცხვინო საქციელს მაშინვე დაიბარებდა და ყვე-
 ლა შვილების თანდასწრებით მოღვაწეობის და მო-
 ხედვით დააჯილდოებდა.

ერთხელ მტერი მოულოდნელათ მოადგა ქართ-
 ლოსის სამფლობელოს საზღვარს. მაშინ ახლათ გა-
 მოყოფილი იყო ქართლოსი მამინაცვლისაგან და
 ჯერ კარგათ მოწყობილი არ იყო. დაუძახა თავის
 შვილს ვალიკოს.

— ვალიკო, მტერი მოსრას გვიქადის. წაიყვანე
 ვინც გინდოდეს და დაგვიცავიო.

ვალიკომ აარჩია საუკეთესო მებრძოლენი და
 გასწია მტრისაკენ. ჩვეულებისამებრ ბრძოლა ბუ-
 ბერაშოთა შეჯიბრებით დაიწყო. ვალიკო ჯილა
 მაგარი ყმაწვილი იყო, ვერც ერთმა ბუმბერაზმა ვერ
 გაუძლო და გამარჯვებული შინ დაბრუნდა. მაშამ
 მოსიშინა ვალიკოს მამაცობის, მისი ჯილა მაგრო-
 ბის აზბავი და სამახსოვრათ ჯილელი, ანუ ჯულელი
 დაარქვა.

დღის ყველა იცნობს ვალიკო ჯულელს.

ერთი ღამეში ბახჩა ქანდ ქათლოს თავის სამ-
 ფლობელოს დასაფლეთით. როცა მამინაცვლის
 ეყრებოდა და ჯერ კიდევ არ გამაგრებულიყო
 მტერმა წაართვა ეს ბახჩა. ბევრჯერ შეეცდა
 ქათლოსი ბახჩის დაბრუნებას, მაგრამ უსისხლოთ
 ვერ მოახერხა და სისხლის დაღვრა კი არ უნდოდა,
 უბახჩოთ კი ძნელი იყო ქართლოსის ოჯახის კე-
 თილ დღეობის მოწყობა, რადგან უმთავრესი სა-
 ვაქრო გზა იმ ბახჩასთან გადიოდა.

ამს ერთი უბედურება დაერთო: ერთ წელს
 მოსავალი ცოტა მოვიდა და საჭირო შეიქნა პური
 და სხვა საჭირო ნივთები მეზობლებისაგან იყიდა.
 ქართლოსმა გაგზავნა ერთი შვილთაგანი ბახჩაში,
 რომ დიდ სავაქრო გზაზე გამგულელ ვაჭრებისაგან
 საჭირო საგნები ეყიდა.

—ა— შვილო რწმუნების ქალაღი—უთხრა შამამ. ამა შენ იცი რას მომიმარაგებო.

შვილმა აიღო რწმუნების ქალაღი და წავიდა მოსამარაგებლათ.

—რა დავარქვათ, მამა ჩვენ რწმუნებულს? კითხეს შვილებმა ქართლოს.

როცა დაბრუნდება მაშინ დავარქმევთ სახელსო, უთხრა მამამ.

შვილებმა კი ჩუმათ ხუმრობით „მომარაგების რწმუნებული“ დაარქვეს.

გავიდა დრო ქართლოს მოდიოდა საჭირო ნივთები, მაგრამ თან არა სასიამოვნო ცნობებიც მოდიოდა.

რწმუნებულმა იფიქრა: მამა შორს არის. აქაური ამბები არ იცის. მოდი იაფათ ვიყიდი და ძვირათ ვუჩვენებ. გამყიდველი სიამოვნებით მამცემს ყალბ ანგარიშს. მოგება მე დამრჩება და მალე ისეთი დამოუკიდებელი გავხდები, როგორც მამაჩემიო. ასიც მოიქვა.

სიმინდა ბაზარზე 580—600 მან. ღირდა. მან კი იყიდა 650 მან. ფუთი. ე. ი ფუთზე 50—70 მან. გადამალა.

14000 ფ. ქერი იყიდა და ნებართვაც აიღო შინ წასაღებათ 1000 ფ. ვიღაც ვაჭარს დაუთმო ნებართვით. თუმცა იცოდა, რომ ვაჭარი მამამისთან მიიტანდა ამ ქერს და ძვირათ მიყიდა.

ვალეკოს რაზმისთვის ტანისამოსი იყო საჭირო. ერთი ვაჭარი ტანისამოს 2400 მან. ყიდა, ცენტრო-ჩხატა ყიდულობდა მან 2250 მან. მისცა.

მამას მოუვიდა ამბავი შენი რწმუნებული გაცუცილებს, ყალბ ანგარიშებს გიდგენს და ზედმეტ ფულს თვითონ იღებს ჯიბაშიო. ქართლოსმა საჩქაროთ გამოიწვია თავის რწმუნებული და შვილებთან თანდასრებით უთხრა:

— მე შენ გავიშვი ოჯახის საჭიროებისათვის შენ შენ თავზე ზრუნავდი, მატყვილებდი განა შენი არაა, თუ მამა შენს რამე აქვს? არა ხარ ღირსი ჩემი შვილობისა. იყავ დაწყველილი შენ ჩემო ძვე, რადგან შენ ჰაკ ხელი ძვე ჩემს სიმდიდრეს და მიითვისე, ჰკა-ხელ-ძვე!

და დაეოქვა ჰკა-ხელი-ძვე. გრ. ხლუჩაიანი.

ბ ა თ უ მ შ ი .

საგანგებო კომისარი ბ.ნი ჩხიკვიშვილი დასცქერის ქ. ბათუმს ფაჩულის თვალით და იტყვის: „კათაკმეველნო განვედით“ ხოლო კათაკმეველნი განვიდიან.....